

ρὸν θάρρος, καὶ προσμένει αὐτὸν ἀπαράχως καὶ μετὰ παποιθήσεως, ὅτι κόπτων τὴν σειράν τῆς παρουσίας αὐτοῦ ζωῆς, θέλει μεταβιβάσει αὐτὸν εἰς ἐκείνην τὴν τελείαν καὶ ἀτελεύτητον.

Ἄς ἀνοίξωμεν τὰ χρονικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, ἃς διέλθωμεν τὰς αὐτοκρατορίας τοῦ Τιβερίου, τοῦ Κλαυδίου, τοῦ Καλιγούλα καὶ ἄλλων τοσούτων δυναστῶν· ἃς θεωρήσωμεν τὴν τύχην τῶν αὐλικῶν, οἵτινες ἀπέκτησαν τοσαύτην ἰσχὺν καὶ εὐνοίαν πλησίον τῶν μαχθηροτάτων ἐκείνων τυράννων· δὲν ἤλωμεν εὐρεῖ οὐδένα εὐδαίμονα. Οὐδεὶς, δὲν λέγω ἐνάρετος, ἀλλ' ὅπως οὖν λογικὸς, οὐδεὶς θέλει ἐπιθυμῆσαι νὰ ᾔτο ὁμοίος μὲ αὐτοὺς, οὔτε ᾔθελε φρονήσῃ τὴν τύχην αὐτῶν. Ἄς θεωρήσωμεν ἕνα μόνον ἐκ τούτων, τὸν Τιβέριον λέγω, τὸν τύραννον τῆς πατρίδος αὐτοῦ, τὸν ἀπληστέον αἰμοβόρον τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, τὸν προστάτην τῶν ἀχρειστάτων ἀνθρωποφίων, τὸ ἀνδράποδον τῶν φαυλοτάτων πορνῶν· οὐδὲ παρμικρὸν ἔχνος εὐδαιμονίας βλέπομεν εἰς τὴν διεφθαρμένην αὐτοῦ ζωὴν. Πάντες οἱ ἱστορικοὶ περιστάνουσιν αὐτὸν οὕτω βασανιζόμενον, ὥστε φαντάζεται ὅτι βλέπει ἀνεωγμένον τὸν Τάρταρον, καὶ τὰς τιμωρητικὰς Ἑρινύας ἡγριωμένας ἐπ' αὐτόν. Δὲν αἰσθάνεται οὐδεμίαν ἀληθινὴν ἡδονήν, οὔτε εἰς τὰ θέατρα, οὔτε εἰς τὴν λαμπρὰν πομπὴν τῶν πανηγύρεων. Αἱ σκληραὶ ταραχαὶ τῆς ψυχῆς βασανίζουσιν αὐτὸν πάντοτε, καὶ τέλος κατασφύρει τὴν μιὰν αὐτοῦ ζωὴν ἐν μέσῳ τῶν σπαραγμῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ τῆς κτηνώδους ἀσωτείας, ἄδοξος, ἄτιμος, καταλιπὼν μίσος καὶ φρίκην εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Τί δυστυχέστερον τούτου καὶ κακοδαιμονέστερον; Ἐξ ἐναντίας δὲ, ὅς τις ἀγαπᾷ καὶ ἐργάζεται τὴν ἀρετὴν, οὐ μόνον χαίρει διὰ τὴν βεβαίαν ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ προσκρίῳ ζωῇ ἀπολαμβάνει, ὅσῃ εὐδαιμονίαν δύναται ἄνθρωπος νὰ ἀπολαμβάνῃ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐλεύθερος τῆς κακίας, καὶ καθαρὸς τὴν συνειδήσειν, μεταχειρίζεται φρονίμως καὶ δικαίως τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴ στεροῖται τῶν ἀναγκαίων· ἀπολαμβάνει μετρίως τὰ ἀγαθὰ τῆς παρουσίας ζωῆς· ὑποφέρει ἡσυχῶς τὰ συμβαίνοντα δεινὰ· εἶναι εὐεργετικὸς, ἱλαρὸς, πιστὸς καὶ δίκαιος εἰς τὰ συναλλάγματα, κύριος καὶ οὐχὶ ἀνδράποδον τῶν παθῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ζῇ λογικῶς, θεαρέστως, καὶ μεταβαίνει ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ἀναντιρρήτως ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχει, εἰ μὴ εἰς τὴν σταθερὰν πράξιν τῆς ἀρετῆς.

Βλέπομεν, ναί, πολλάκις ἐναρέτους ἀνθρώπους δυστυχοῦντας, καὶ ἐξ ἐναντίας κακοὺς εὐτυχοῦντας. Ἡ εὐτυχία ὅμως διασφύρει τῆς εὐδαιμονίας. Ὁ εὐτυχὴς δὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ εὐδαίμων· τῆς τύχης τὰ ἀγαθὰ, καθ' ἃ συνειθίζουσιν οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι νὰ μετρῶσι τὴν εὐτυχίαν, καθ' ἑαυτὰ δὲν κάμνουσι τὸν ἄνθρωπον εὐδαίμονα· ὅθεν δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν λεγομένην εὐτυχίαν μὲ τὴν εὐδαιμονίαν, οὔτε